

sport, arts & culture

Department:
Sport, Arts and Culture
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PHOLISI YA DSAC YA TINDZIMI TA XIMFUMO

Xitsonga

DSAC OFFICIAL LANGUAGE POLICY

AUTHORISATION AND EFFECTIVE DATE

Signed in ...PRETORIA... on the ...20... day of ...JANUARY... 2021.

DEPARTMENT	NAME OF REPRESENTATIVE	SIGNATURE
SPORT, ARTS AND CULTURE	<i>pp</i> DG: MR SV MKHIZE	

EFFECTIVE DATE: ...20/01/2021...

PHOLISI YA DSAC YA TINDZIMI TA XIMFUMO

MPFUMELELO NA SIKU RO SUNGULA KU TIRHA

Sayiniwile e hi siku leri ra 2021.

NDZAWULO	VITO RA MUYIMERI	NSAYINO
MITLANGU, VUTSHILA NA MFUWO	DG: MR SV MKHIZE	

SIKU RO SUNGULA KU TIRHA:

.....

Leswi nga endzeni

1. Matheme na tinhlamuselo
2. Switirho swa Nawu
3. Xikongomelo na xiyimo xa vulawuri xa pholisi leyi
4. Milawu
5. Ntirho wa DSAC
6. Yuniti ya Tindzimi ya DSAC
7. Tindzimi ta DSAC ta ximfumo
8. Ku tirhisiwa ka Tindzimi ta Ximfumo hi DSAC
9. Mbulavurisano na swirho swa vaaki lava ririmi
leri va ri hlawulaka ku nga riki rin'wana ra tindzimi ta ximfumo ta Riphabliki
10. Mbulavurisano na swirho swa vaaki lava ririmi
leri va ri hlawulaka ku nga Ririmi ra Swikoweto ra Afrika Dzonga
11. Ku hangalasiwa na ku fikeleriwa ka pholisi leyi
12. Maendlelo ya swivilelo
13. Mpfuxeto wa Pholisi

1. Matheme na tinhlamuselo

Theme	Nhlamuselo
Nawu	Ku Tirhisiwa ka Nawu wa Tindzimi ta Ximfumo, 2012 (Nawu wa No. 12 wa 2012)
Vumbiwa	Vumbiwa bya Riphabliki ra Afrika Dzonga, 1996
Ndzawulo na DSAC	Ndzawulo ya Mitlangu, Vutshila na Mfuwo
Mulawuri Jenerali na DG-	Mulawuri -Jenerali wa Ndzawulo ya Mitlangu, Vutshila na Mfuwo-
Holobye	Holobye wa Mitlangu, Vutshila na Mfuwo
Pholisi	Pholisi ya Tindzimi ta Ndzawulo ya Mitlangu, Vutshila na Mfuwo
Swinawana Riphabliki	Swinawana hi ku landza Nawu Riphabliki ra Afrika Dzonga
SASL	Ririmi ra Swikoweto ra Afrika Dzonga.

2. Switirho swa Nawu

- 2.1 Vumbiwa bya Riphabliki ra Afrika Dzonga, 1996
- 2.2 Ku Tirhisiwa ka Nawu wa Tindzimi ta Ximfumo, 2012 (Nawu wa No. 12 wa 2012)
- 2.3 Swinawana hi ku landza xiyenge xa 13 xa Nawu

3. Xikongomelo na xiyimo xa vulawuri xa pholisi leyi

- 3.1 Pholisi leyi yi laviwa hi xiyenge xa 4 xa Nawu, hi ndlela leyi:
 - 3.1.1 xiyenge xa 4(1) xi hlamusela leswaku ndzawulo yihi na yihi ya mfumo, mavandla ya mfumo na mabindzu ya mfumo swi fanele swi landzelela pholisi ya ririmi loko swi tirhisa Tindzimi ta Ximfumo, na
 - 3.1.2 xiyenge xa 4(2) xi hlamusela leswaku pholisi ya tindzimi leyi landzeleriweke ku ya hi xiyengetsongo xa (1)yi fanele yi:
 - (a) yi kombisa ntsena tindzimi tinharhu ta ximfumo leti ndzawulo ya mfumo, vandla ra mfumo kumbe bindzu ra mfumo ri nga ta ti tirhisa hikwalaho ka swikongomelo swa mfumo,

- (b) kombisa leswi tindzimi ta ximfumo ti nga ta tirhisiwa xiswona loko ku endliwa mbulavurisano na vaaki, switiviso swa ximfumo, swibukwana swa mfumo, na mbulavurisano lowu humelelaka exikarhi ka mfumo.
- (c) hlamusela leswi ndzawulo ya mfumo, vandla ra mfumo kumbe bindzu ra mfumo swi nga ta endlisa swona mibulavurisano na swirho swa vaaki lava ririmi ra vona leri va ri hlawulaka ku nga riki rin'wana ra tindzimi leti hlawuriweke ta ximfumo, kumbe Ririmi ra Swikoweto ra Afrika Dzonga.
- (d) hlamusela leswi swirho swa vaaki swi nga ta fikelerisa xiswona pholisi ya ririmi, na
- (e) hlamusela maendlelo ya swivilelo ku endlela leswaku swirho swa vaaki swi loja swivilelo hi mayelana na ku tirhisiwa ka tindzimi ta ximfumo hi ndzawulo ya mfumo, vandla ra mfumo kumbe mabindzu ya mfumo.

4. Milawu

4.1 Milawu leyi seketelaka pholisi leyi i:

- 4.1.1 vutinyiketeri eka ku tlakusiwa ka tindzimi hinkwato ta ximfumo eka Riphabliki ku endlela ku tiyisisa ndzingano wa vumbiwa bya ririmi na timfanelo ta ririmi tanihi leswi swi lavekaka hi nkarhi wa xidimokirasi.
- 4.1.2 ku tekeriwa enhlokweni ka vundziminyingi tanihi xitirhisiwa xo makizimayiza vutirhisani eka ku aka rixaka, nhluvukiso wa ikhonomi na nkondletelo wa rixaka.
- 4.1.3 ntlakuso wa mfikelelo wa mahungu ku tiyisisa vulawuri bya mfumo lebyi nga na vuswikoti lebyi fikelelaka swilaveko swa vanhu na ku tiyisisa mfikelelo wo ringana wa vukorhokeri na mahungu ya DSAC;
- 4.1.4 ku sivela ku tirhisiwa ka ririmi rihi na rihi hi xikongomelo xo tirhisa,ku fuma na xihlawuhlau eka DSAC;
- 4.1.5 ku tekeriwa enhlokweni ka endlelo leri simekiweke eka miganga,, i.e. endlelo leri hangalasiweke na ro nghanisa xiave eka nkunguhato wa ririmi na nsimeko wa pholisi laha xivumbeko xin'wana na xin'wana xa mfumo xi nyikiwaka matimba yo kombisa tindzimi ta xona

leti tirhaka, tanihi ndlela ya nkoka leyi tirhaka yo tlakusa vundziminyingi loko ku langutisiwa leswaku Afrika Dzonga i vandla ra vunyingi; na

- 4.1.6 nseketelo wa minongonoko yo hlawuleka ya ndzulamiso wa tindzimi ta xintu ta ximfumo leti khale a ti tsandzisiwile.

5. Ntirho wa DSAC

5.1 Ntirho wa DSAC wu katsa:

- 5.1.1 ku xaxameta ntirho wa mitlangu, vutshila, mfuwo na ndzhaka eka nhluvukiso wa vanhu na ikhonomi;
- 5.1.2 ku hluvukisa, ku ntlakusa no sirhelela tindzimi ta ximfumo ta Afrika Dzonga na ku tlakusa ku hambana ka tindzimi ta tiko hikwalaho ka ku vumba pholisi na ku yi simeka;
- 5.1.3 tlhontlha nhluvukiso wa swivandlanene eka mitlangu, vutshila na mfuwo wa Afrika Dzonga na mfuwo hikwalaho ka vutirhisani, na ku tlakusa ndzhaka ya hina ya mfuwo eka nhluvukiso wa vanhu na ikhonomi; na
- 5.1.4 hluvukisa switirhisiwa swa akhayivhi na mahungu ya tiko.

6. Yuniti ya Tindzimi ya DSAC

6.1 Mitirho ya Yuniti ya Tindzimi ku ta va ku:

- 6.1.1 tsundzuxa DG hi nhluvukiso, ku tirhisiwa na ku simekiwa ka Pholisi leyi;
- 6.1.2 kambisisa na ku hlela ku landzelela swileriso swa Pholisi leyi hi DSAC;
- 6.1.3 tlakusa ku xiximiwa ku ringana na ku khomiwa ku ringana ka tindzimi ta ximfumo ta Riphabliki;
- 6.1.4 kondletela mfikelelo wo ringana wa mahungu eka migingiriko na vukorhokeri bya DSAC;
- 6.1.5 yisa xiviko eka Holobye na Huvo ya Tindzimi ya Afrika Dzonga lembe na lembe tanihi leswi swi hlamuseriweke eka xinawana xa 9(2) xa Nawu.

7. Tindzimi ta DSAC ta ximfumo

DSAC yi amukerile tindzimi ta ximfumo hinkwato ta 11 ta Riphabliki tanihi tindzimi ta yona ta ximfumo hi xikongomelo xa pholisi leyi.

8. Ku tirhisiwa ka Tindzimi ta Ximfumo hi DSAC

8.1 Timhaka leti landzelaka ti ta anakanyiwa loko ku lava ku fikeleriwa nhlawulo wa tindzimi ta ximfumo leti DSAC yi nga ta ti tirhisa eka xiyimo xin'wana na xin'wana:

8.1.1 Matirhiselo

8.1.2 Nkoteko

8.1.3 Nxavo

8.1.4 Swiyimo swa swifundza

8.1.5 Ndzinganiso wa swilaveko na leswi laviwaka hi vanhu lava yi va tirhelaka.

8.2 Tanihi leswi swi hlamuseriweke eka tafula leri nga laha hansi na hi ku lawuriwa hi tindzimi tinharhu leti tirhisiweke nkarhi wihi kumbe wihi.

Xikongomelo xa DSAC	Ririmi
Vuhlanganisi bya le xikarhi ka mfumo na bya le ka mfumo.	Xinghezi
Mbulavurisano na swirho swa vaaki (mitsalelano ya ximfumo)	Tindzimi ta ximfumo ta Riphabliki na ku anakanya swipimelo leswi hlamuseriweke eka xivulwana xa 8.1 laha henhla.
Mbulavurisano na swirho swa vaaki (mbulavurisano wa nomu)	Tindzimi ta ximfumo ta Riphabliki na ku anakanya swipimelo leswi hlamuseriweke eka xivulwana xa 8.1 laha henhla.
Mikandziyiso ya ximfumo leyi kongomisiweke eka ku hangalasiwa eka mfumo (switiviso eka webusayiti swinavetisi, tifomo, na tisayini ta miako)	Tindzimi ta ximfumo ta Riphabliki na ku anakanya swipimelo leswi hlamuseriweke eka xivulwana xa 8.1 laha henhla.
Tinhlengeletano ta mfumo (Izimbizo) na tin'wana timhaka ta ximfumo	Tindzimi ta ximfumo ta Riphabliki na ku anakanya swipimelo leswi hlamuseriweke eka xivulwana xa 8.1 laha henhla.
Mbulavurisano na munhu loyi a nga tweeku kumbe a nga voneku	Yuniti ya Tindzimi ya DSAC yi ta kondletela svutoloki bya SASL na ku hundzuluxiwa ka

Xikongomelo xa DSAC	Ririmi
	tsalwa ri va Ntsalo wa Mabofu kumbe ri komberiwa hi xivumbeko xo yingiseriwa.
Mbulavurisano na matiko ya le handle	Xinghezi kumbe ririmi leri tirhisiwaka hi tiko rero

9. Mbulavurisano na swirho swa vaaki lava ririmi ra vona ra nhlawulo ku nga riki rin'wana ra tindzimi ta ximfumo ta Riphabliki

- 9.1 Xirho xa vaaki lexi lavaka ku endla mbulavurisano na DSAC hi ririmi leri nga riki rin'wana ra tindzimi ta ximfumo ta Riphabliki xi fanele xi tivisa DSAC hi ndlela yo tsala.
- 9.2 Ku anakanyiwa ka swipimelo leswi hlamuseriweke eka 8.1 swi ta tirhisiwa eka xikombelo xihhi na xihhi.
- 9.3 DSAC yi ta lulamisa leswaku ku va na vuhundzuluxeri kumbe vutoloki lebyi faneleke ku nga se hela 20 wa masiku yo tirha ya siku leri xikombelo xi kumiweke hi rona hi DSAC.

10. Mbulavurisano na swirho swa vaaki lava ririmi ra vona ra nhlawulo ku nga Ririmi ra Swikoweto ra Afrika Dzonga

- 10.1 Xirho xa vaaki lexi lavaka ku endla mbulavurisano na DSAC hi SASL xi fanele xi tivisa DSAC hi ku tsala kunene.
- 10.2 DSAC yi ta lulamisa leswaku ku va na vutoloki lebyi faneleke ku nga se hela 20 wa masiku yo tirha ya siku leri xikombelo xi kumiweke hi rona hi DSAC.

11. Ku hangalasiwa na ku fikeleriwa ka pholisi leyi

- 11.1 Pholisi leyi yi ta hangalasiwa hi tindzimi hinkwato ta ximfumo ta Riphabliki.
- 11.2 Yi ta kumeka eka webusayiti ya DSAC ya (<https://www.dsac.gov.za>).
- 11.3 Yi ta kumeka hi Ntsalo wa Mabofu loko yi komberiwa.
- 11.4 Pholisi yi ta kombisiwa etihofisini hinkwato ta DSAC hi ndlela leyi yi nga ta kota ku hlayiwa hi vanhu.

12. Maendlelo ya swivilelo

12.1 Munhu wihi na wihi loyi a twaka a nga khomiweku kahle hi xiboho xa DSAC hi mayelana na ku tirhisa ka yona ka tindzimi ta ximfumo a nga yisa xivilelo eka DG hi ndlela yo tsala.

12.2 Xivilelo xihi na xihi xi xi fanele xi lojiwa :

12.2.1 hi ndlela yo tsala, naswona

12.2.2 ku nga se hela tin'hweti tinharhu xivilelo xi tumbulukile.

12.3 Xivilelo xihi na xihi lexi endliweke xi fanele xi kombisa vito, adirese, na mahungu ya vutihlanganisi ya munhu loyi a xi endlaka.

12.4 Xivilelo xihi na xihi lexi endliweke xi fanele xi nyika nhlamuselo hi xitalo na ya vuxokoxoko bya xivilelo.

12.5 DG a nga kombela mumangali leswaku a nyika mahungu yo engetela lama lavekaka leswaku xivilelo xi ta kota ku anakanyiwa na ku ngenela nhlengeletano hi xikongomelo xo endla vulavisis hi yexe hi mayelana na xivilelo.

12.6 DG u ta anakanya xivilelo no tlhela a hlamula hi ku tsala, ku nga se hela tin'hweti timbirhi endzhaku ka loko xivilelo xi endliwile, a tivisa mumangali hi xiboho.

12.7 Loko mumangali a twa a nga khomeki kahle hi xiboho xa DG, yena a nga endla aphili eka Holobye hi ndlela yo tsala, ku nga se hela tin'hweti timbirhi endzhaku ka loko ku nga khomeki kahle ku ve kona.

13. Mpfuxeto wa pholisi

Pholisi yi ta pfuxetiwa loko swi laveka kambe ku nga se hela 5 wa malembe.